

Raad van State komt met vernietigend oordeel over pensioenplan NSC en BBB: 'Onvoldoende doordacht'

De Raad van State heeft een vernietigend oordeel geveld over het voorstel van NSC en BBB voor verplichte pensioenreferenda bij de overgang naar het nieuwe stelsel. Volgens de Raad is het plan 'onvoldoende doordacht' en leidt het mogelijk zelfs tot verslechtering van pensioenen.

Hessel von Piekartz

is politiek verslaggever van de Volkskrant en schrijft over pensioenen en sociale zekerheid.

17 maart 2025, 11:34

Pieter Omtzigt (NSC) met Henk Vermeer (BBB) en Agnes Joseph (NSC).Beeld David van Dam

Als het aan NSC en BBB ligt, moeten pensioenfondsen bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel hun deelnemers eerst via een referendum raadplegen. Stemt een meerderheid van de deelnemers van een fonds tegen, dan blijft reeds opgebouwd

pensioen in het oude stelsel. Enkel nieuw op te bouwen pensioen komt dan in het nieuwe systeem. In januari kwamen de twee coalitiepartijen met [het langverwachte voorstel](#) waarmee ze de pensioenwereld flink wisten op te schudden.

Inschrijven

Volgens NSC-Kamerlid Agnes Joseph, naast indieners Pieter Omtzigt (NSC) en Henk Vermeer (BBB) de belangrijkste aanjager van het plan, krijgen pensioendeelnemers door de referenda weer 'het laatste woord' over wat de grootste stelselwijziging ooit is. In dat nieuwe stelsel worden pensioenen afhankelijker van marktontwikkelingen: ze kunnen daardoor sneller omhoog, maar ook omlaag. Zonder instemming of referendum zou het overzetten van de vele pensioenmiljarden volgens Joseph daarom een inbreuk zijn op het eigendomsrecht.

Slechter pensioen

Volgens [de Raad van State hebben de indieners onvoldoende gekeken naar de negatieve gevolgen](#) die de referenda juist voor pensioendeelnemers hebben. Zo wijst het adviesorgaan erop dat het plan de solidariteit in het stelsel in gevaar brengt. Een van de afspraken in het nieuwe stelsel is namelijk dat bij de transitie buffers vrijkomen voor een zogenoemde 'solidariteitsreserve' om tegenvallers op te vangen.

Ook kunnen met die buffers bepaalde leeftijdsgroepen die er anders op achteruit gaan, worden gecompenseerd. Gaat de overgang niet door, dan komt ook de buffer niet vrij.

Omdat reeds opgebouwde pensioenen dan moeten achterblijven in het oude stelsel, gelden daarvoor ook de oude, strengere regels. Daarnaast komen er geen nieuwe deelnemers en ook geen nieuw geld bij en moeten de kosten voor het stelsel onder een steeds kleiner aantal deelnemers worden verdeeld. De Raad van State wijst erop dat het uiteindelijk ten koste gaat van het pensioengeld en dat de kans op een koopkrachtig pensioen juist afneemt.

Meer mensen naar de rechter

De Raad denkt ook dat het voorstel leidt 'tot een ernstige verstoring van het transitieproces'. Pensioenfondsen moeten door de referenda ook een alternatief plan gaan maken dat 'zeer bewerkelijk' is en ze moeten extra kosten maken voor het organiseren van referenda. Als in een referendum tegen het overzetten van pensioenen wordt gestemd, moeten fondsen bovendien twee stelsels naast elkaar onderhouden wat de uitvoering 'aanzienlijk complexer' maakt.

Hoewel NSC en BBB met hun plan willen voorkomen dat mensen naar de rechter stappen, ziet de Raad van State juist juridische risico's. Volgens de Raad kunnen de uitkomsten van de referenda weer leiden tot nieuwe conflicten, bijvoorbeeld als deelnemers zich benadeeld voelen.

Al met al oordeelt de Raad dat de wetgevingskwaliteit niet in orde is en er sprake is van een 'onvoldragen voorstel'. Het plan is volgens de Raad door alle mogelijke negatieve gevolgen niet in het belang van veel pensioendeelnemers.

Flinke klap NSC en BBB

Het zware oordeel is een flinke klap voor de indieners. De haalbaarheid van het plan was al uiterst onzeker. Hoewel er in de Tweede Kamer een meerderheid is die uiterst kritisch is over het nieuwe pensioenstelsel, is er in de Eerste Kamer wel steun. Bovendien zagen NSC en BBB binnen de coalitie de VVD lijnrecht tegenover zich.

Daarbij komt nog dat minister van Sociale Zaken Eddy van Hijum (NSC) zich al waarschuwend uitsprak over het voorstel van zijn eigen partijgenoten. Volgens Van Hijum zou het 'behoorlijke gevolgen' hebben voor de overgang naar het nieuwe stelsel. Voordat hij zich definitief uitspreekt, wil hij die gevolgen eerst grondig bestuderen. Ongetwijfeld zal hij daarvoor ook naar het advies van de Raad van State kijken.

In een reactie op het advies schrijft NSC-Kamerlid Joseph dat de Raad van State voorbijgaat aan de principiële punten van het voorstel, zoals het regelen van inspraak bij de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel. Volgens haar is dat 'bij uitstek een politieke vraag' waarover Kamer en kabinet met elkaar in debat moeten. Ook noemt ze sommige praktische bezwaren van de Raad 'verwonderlijk'.

BBB-Kamerlid en mede-indiener Vermeer noemt het 'opmerkelijk' dat de Raad de referenda ziet als bron van juridische conflicten. 'Sinds wanneer wil je democratische principes niet toepassen omdat die tot conflicten kunnen leiden?', schrijft hij. De indieners gaan de adviezen de komende dagen bestuderen om daarna de vervolgstappen te bepalen.